

..... pieczęćka WKK									
	Kod ucznia								
			-			-			
	Dzień			Miesiąc			Rok		
DATA URODZENIA UCZNI									

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW
SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH**

/etap rejonowy/

Motyw przewodni:
Motyw kobiety w literaturze i sztuce

Drogi Uczniu,

witaj w II etapie konkursu polonistycznego. Przeczytaj uważnie instrukcję zanim przystąpisz do pisania.

- Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron. Ewentualny brak zgłoś Komisji Konkursowej.

- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.

- Odpowiedzi wpisuj czarnym długopisem.

- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.

- Nie używaj korektora.

- Odpowiedzi do zadań wpisuj w wyznaczone miejsca w teście.

- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.

- Pracuj samodzielnie.

Życzymy powodzenia!

Czas pracy:

120 minut

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
60 punktów

Tekst I

Bogurodzica

Bogurodzica¹dziewica, Bogiem sławiena² Maryja,
u twego syna, Gospodzina³, matko zwolena, Maryja!

Zyszczycy nam, spuści⁴ nam.

Kirieleison.

Twego dzieła Krzciciela, bożyce⁵,

Usłysz głosy, napeln' myśli człowiecze.

Słysz modlitwę, jąż nosimy⁶,

a dać raczy, jegoż⁷ prosimy:

a na świecie zbożny⁸ pobyt,

po żywocie rajski przebyt⁹.

Kirieleison¹⁰

Bogurodzica, Teksty staropolskie. Analizy i interpretacje, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2003, s. 23.

Zadanie 1. (0-1)

Padaj argument, który uzasadnia, że rozpoczynającą wiersz apostrofę można nazwać monumentalną.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0-3)

Z tekstu I wymień trzy środki poetyckie i podaj dwa przykłady każdego z nich.

I środek poetycki

a).....

b).....

¹ Bogurodzica-Matka Boga

² Bogiem sławiena-przez Boga chwalona

³ Gospodzina-Pana

⁴ zyszczycy...spuści-pozyskaj, zjednaj

⁵ bożyce- Synu Boga

⁶ jąż nosimy-którą zanosimy

⁷ jegoż-czego

⁸ zbożny-zasobny, obfity

⁹ rajski przebyt-wieczne bytowanie w raju

¹⁰ Kirieleison-Panie, zmiłuj się

II środek poetycki.....

a).....

b).....

III środek poetycki.....

a).....

b).....

Zadanie 3. (0-3)

Na podstawie tekstu I wymień dwie wartości dla człowieka średniowiecznego najważniejsze. Sformułuj w jednym zdaniu uzasadnienie.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 4. (0-2)

Z tekstu podaj przykład rymu zewnętrznego. Uzasadnij, jaką funkcję w tym utworze pełnią rymy.

rym zewnętrzny.....

uzasadnienie.....

.....
.....

Zadanie 5. (0-1)

Określ, jaką częścią mowy są wyrazy „jąż”, „jego”.

.....

Tekst II

Posłuchajcie, bracia miła...

Posłuchajcie, bracia miła,
kćć wam skorzyć krwawą głowę;
usłyszycie mój zamętek,
jen mi się [z]stał w Wielki Piątek.

Pożałuj mię, stary, młody,
boć mi przyszły krwawe gody.
Jednegociem Syna miała
i tegociem ożała.

Zamęć ciężki dostał się mie, ubogiej żenie,
widzęć rozkrwawione me miłe narodzenie;
ciężka moja chwila, krwawa godzin[a],
widzęć niewiernego Żydowina,
iż on bije, męczy mego miłego Syna.

Synku miły i wybrany,
rozdziel z matką swoją rany;
A wszakom cię, Synku miły, w swem sercu nosiła,
a takżeż Tobie wiernie służyła.
Przemow k matce, bych się ucieszyła,
Bo już jidziesz ode mnie, moja nadzieja miła.

Synku, bych cię nisko miała,
niecoś bych ci wspomagała.
Twoja główka krzywo wisa, tęć bych ja podparła,
krew po Tobie płynie, tęć bych ja utarła;
picia wołasz, picia-ć bych ci dała,
ale nie lza dosięć twego święteg[o] ciała.

O anjele Gabryjele,
gdzie jest ono tve wesele,
cożeś mi go obiecował tak barzo wiele,
a rzekęcy: „Panno, pełna jeś miłości!”.
A ja pełna smutku i żałości.
Sprochniało we mnie ciało i moje wszytki kości.

Proścież Boga, wy miłe i żądne maciory
by wam nad dziatkami nie były takie to pozory,
jele ja, nieboga, ninie dziś zeżrzała
nad swym, nad miłym Synem krasnym,
iż on cirpi męki nie będąc w żadnej winie.

Nie mam ani będę mieć jinego,
jedno ciebie, Synu, na krzyżu rozbitego.

Antonina Jelicz, *Antologia literatury polskiego średniowiecza*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1978, s. 293.

Zadanie 6. (0-1)

Wyjaśnij, dlaczego *Bogurodzica* i *Posłuchajcie, bracia miła...* są utworami, które nie posiadają imienia i nazwiska autora.

.....
.....

Zadanie 7. (0-3)

Zacytuj z tekstu trzy zwroty apelatywne.

1.
2.
3.

Zadanie 8. (0-1)

Wyjaśnij sens następującego wersu: „kćć wam skorzyć krwawą głowę”.

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0-1)

Na podstawie obserwacji podmiotu lirycznego oraz sytuacji lirycznej napisz, z jakim typem liryki mamy do czynienia w utworze.

.....

Zadanie 10. (0-3)

Wypisz trzy wyrazy lub związki wyrazowe, które określają stosunek osoby mówiącej do Chrystusa.

1.
2.
3.

Zadanie 11. (0-4)

Wskaż cztery różnice w przedstawianiu postaci Maryi w *Bogurodzicy* i *Posłuchajcie, bracia miła...*

<i>Bogurodzica</i>	<i>Posłuchajcie, bracia miła...</i>

Tekst III

Pieśń Świętojańska o Sobótce. Panna XI (fragment)

Nieprześlącona Doroto,
Co między pieniędzmi złoto,
Co miesiąc¹¹ między gwiazdami,
Toś ty jest między dziewczkami!

Twoja kosa¹² rozczosana
Jako brzoza przyodziana;
Twarz jako kwiatki mieszane,
Lelijowe i różane.

Nos jako sznur upleciony,
Czoło jak marmór gładzony;
Brwi wyniosłe i czarnawe,

A oczy dwa węgla prawe¹³.
Usta twoje koralowe,
A zęby szczere¹⁴ perłowe;
Szyja pełna, okazała,

Piersi jawne¹⁵, ręka biała.
Serce mi zakwitnie prawie
Przy twej przyjemnej rozprawie¹⁶
A kiedy cię pocałuję,
Trzy dni w gębie cukier czuję (...)

Jan Kochanowski, *Pieśni*, Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław 1970, s. 45.

Zadanie 12. (0-1)

W czterech zdaniach opisz własnymi słowami przedstawiony przez poetę wizerunek dziewczyny. Uwzględnij cztery informacje z tekstu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

¹¹miesiąc (daw.) - księżyc

¹²kosa (daw.) - długie, splecione włosy; warkocz

¹³prawy (starop.) - prawdziwy

¹⁴szczery - prawdziwy

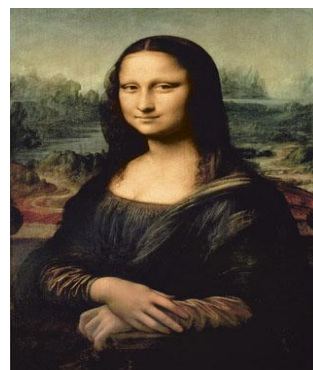
¹⁵jawny (jaw.) - wydatny

¹⁶rozprawa (starop.) - rozmowa

Tekst IV

Leonardo da Vinci, *Dama z gronostajem*

Leonardo da Vinci, *Mona Lisa*

Zadanie 13. (0-4)

Wymień cztery różnice w sposobie przedstawiania Mona Lisy a Damy z gronostajem.

<i>Dama z gronostajem</i>	<i>Mona Lisa</i>

Zadanie 14. (0-3)

Na podstawie tekstów III i IV wypunktuj trzy cechy charakterystyczne dla renesansowego ideału urody kobiecej.

1.
2.
3.

Tekst V

Żona modna (fragmenty)

„A ponieważ dostałeś, coś tak drogo ceniał,
Winszuję, panie Pietrze, żeś się już ożenił”.
- „Bóg zapłać”. „- Cóż to znaczy? Oziębłe dziękujesz,
Alboż to szczęścia swego jeszcze nie pojmujesz?
Czyliż się już sprzykrzyły małżeńskie ogniwa?”
- „Nie ze wszystkim; luboć to zazwyczaj tak bywa,
Pierwsze czasy cukrowe”. - "Toś pewnie w goryczy?"
- „Jeszcze!” - "Bracie, trzymaj więc, coś dostał w zdobyczy!
Trzymaj skromnie, cierpliwie, a milcz tak jak drudzy,
Co to swoich małżonek uniżeni słudzy,
Z tytułu ichmościowie, dla oka dobrani,
A jejmość tylko w domu rządczyną pani,
Pewnie może i twoja?" - "Ma talenta śliczne:
Wziąłem po niej w posagu cztery wsie dziedziczne,
Piękna, grzeczna, rozumna". – „Tym lepiej”. – „Tym gorzej.
Wszystko to na złe wyszło i zgubi mnie wspaniałej;
Piękność, talent, wielkie są zaszczyty niewieście,
Cóż po tym, kiedy była wychowana w mieście”.
(...)Wyjeżdżamy do domu. Jejmość w złych humorach:
Czym pojedziem?" „Karetą". "A nie na resorach ?"
Daliż ja po resory. Szczęściem kasztelanie,
Co karetę angielską sprowadził z zagranic,
Zgrał się co do szeląga. Kupilem. Czas siadać.
Jejmość słaba. Więc podróż musimy odkładać.
Zdrowsza jejmość, zajeżdża angielska kareta.
Siada jejmość, a przy niej suczka faworyta.
Kładą skrzynki, skrzyneczki, woreczki i paczki,
Te od wódek pachnących, tamte od tabaczki,
Niosą pudło kornetów, jakiś kosz na fanty;
W jednej klatce kanarek, co śpiewa kuranty,
W drugiej sroka, dla ptaków jedzenie w garnuszku,
Dalej kotka z kocięty i mysz na łańcuszku.
Chcę siadać, nie masz miejsca; żeby nie zwlec drogi,
Wziąłem klatkę pod pachę, a suczkę na nogi.
Wyjeżdżamy szczęśliwie, jejmość siedzi smutna,
Ja milczę, sroka tylko wrzeszczy rezolutna.
Przerwała jejmość myśli: „Masz waćpan kucharza?”
„Mam, moje serce". "A pfe, koncept z kalendarza,
Moje serce! Proszę się tych prostactw oduczyć!"
Zamilkłem. Trudno mówić, a dopieroż mruczyć.
Więc milczę. Jejmość znowu o kucharza pyta.

Zadanie 15. (0-2)

Wymień dwie przywary głównej bohaterki i potwierdź swoją wypowiedź wyrazistymi cytatami.

przywara:

cytat:

przywara:

cytat:

Zadanie 16. (0-2)

Podaj dwa przykłady zjawisk skrytykowanych w tekście V.

.....
.....

Zadanie 17. (0-1)

Wyrażenie „Moje serce!” Żona modna uważa za niestosowne. Zastąp je takim, które usatysfakcjonowałoby modną damę.

.....

Zadanie 18. (0-4)

W czterech zdaniach przekonaj osobę pokroju „żony modnej”, że hołdowanie modzie cudzoziemskiej nie ma sensu.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 19. (0-3)

W jaki sposób Ignacy Krasicki wyraża swoją krytykę w utworze pt. *Żona modna*? Podaj trzy przykłady.

.....
.....
.....

Brudnopis